

zaPAU

Ścisłe – nieściśle

Z wiekiem rośnie raczej rój pytań, które sobie zadajemy, niż liczba znalezionych odpowiedzi. Nauki ścisłe pracują w konkretności, *babrzą się w materii*, im wygodniej. Humanistyka za to próbuje schwytać ducha ludzkiej myśli, złowić imponderabilia, a więc co *nieuchwytnie* i *nieściśle*? Czy wystarczy do tego hochsztaplerstwo i trochę intuicji? Dzisiaj przed uczonym (przepraszam, *naukowcem*) staje trudne wyzwanie, a mianowicie pani księgowka. Nauka bowiem kosztuje coraz więcej, musimy się starać o granty, czasem dostajemy i trzeba się rozliczyć co do grosza, zdobywając punkty. Inaczej mamy kłopot. Jak jednak zważyć ducha (po niemiecku nazywano to wszystko *Geisteswissenschaft* – „nauka o duchu”), żeby rozliczyć się z pobranej sumy, udowadniając, że Mickiewicz waży o czterdzieści punktów więcej niż Mochnacki? W dawnych dobrych czasach profesor Stanisław Tarnowski posiadał piękny pałacyk na Szlaku i parę morgów pod Krakowem, nie musiał prosić o zapomogę w ministerstwie. Kiedy jednak stajemy przy kasie, zaczynają się twarde schody. Miłe złego początki, ale kto płaci, ten wymaga. Wyma-

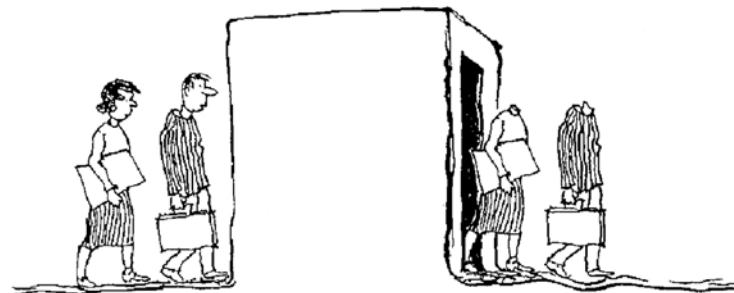
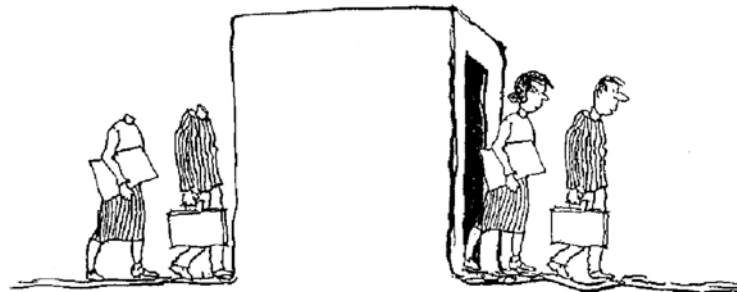
ga rozliczenia w liczbach? Zaczyna się *cyfracja* kultury? *Giętda*? Albo biurokratyzacja? *Spiritus flat ubi vult* („Duch tchnie, gdzie chce”) – a może tam, gdzie mu zezwola, czyli zapłacą?

W gruncie rzeczy zmierzamy ku coraz głębszej profesjonalizacji, uzawodowieniu nauki, ale to znaczy, że gubimy gdzieś rzecz bardzo istotną, a mianowicie poszukiwanie *Prawdy* (wielką literą). Stajemy się usługową ekipą wynajmowaną do różnych zadań przez kogoś z zewnątrz? Władzę polityczną? Władzę pieniądza (*tycoons*)? Zamiast misji, powołania, owego poszukiwania *Prawdy dla prawdy* w izdebce na poddaszu, wpisujemy się w to, co się wie, co się pisze, co się mówi, by zrobić jak najszybciej doktorat, habilitację, w sumie karierę. Wspiąć się? Ludzkie, prawda, któż by nie chciał.

Te narzekania zakończę morałem dla młodzieży: nie da się żyć, zobaczycie to sami *niedługo*, w świecie, gdzie znikło poczucie misji, służby, ofiarności, gdzie lekarz nie leczy, tylko zarabia na leczeniu, gdzie nauczyciel nie uczy, tylko zarabia na uczeniu, gdzie uczoney... itd.

JAN PROKOP

Życie według Adama Korpaka

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak – grafika; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski – fotoskład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz zaopatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów niezamówionych redakcja nie zwraca.